

«Beowulf»

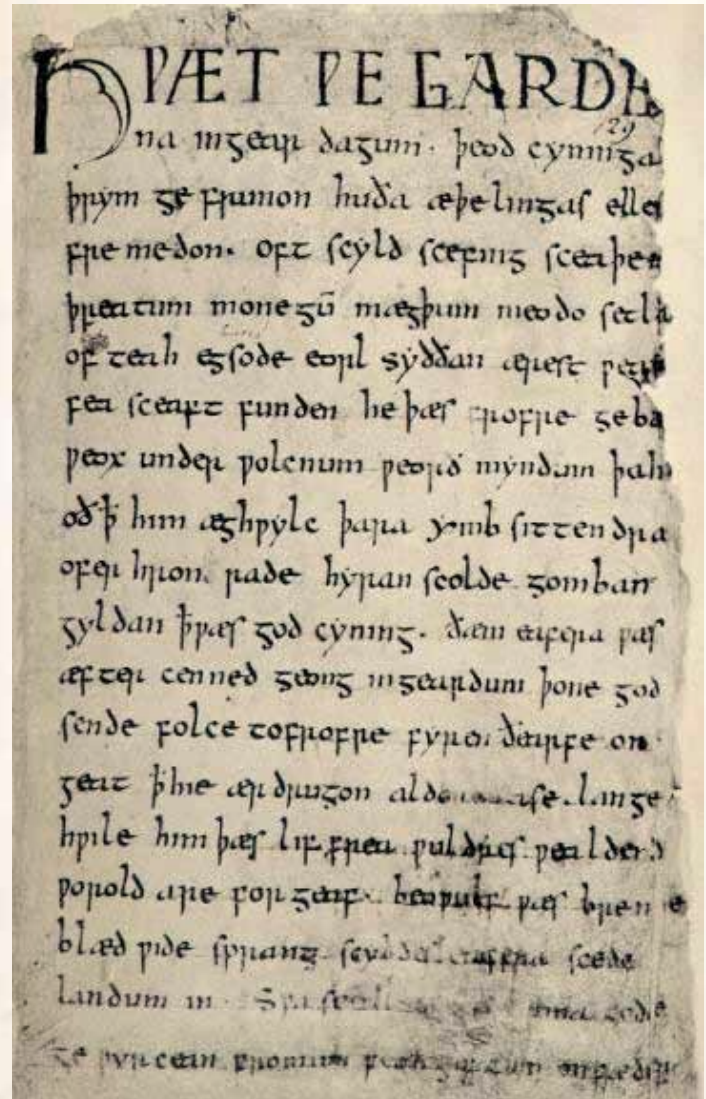
«Beowulf»

«Beowulf» er et angelsaksisk heltekvad. Kvadet regnes for å være det engelske nasjonaleposet og er det viktigste enkeltverket fra angelsaksisk tid (om lag 400–1066).

Forskerne mener at teksten først ble overlevert muntlig, og at den er skrevet ned mellom 700 og 1000. Dikteren er ukjent.

Kvadet er skrevet på gammelengelsk (angelsaksisk), som er et vestgermansk språk. Angelsakserne er etterkommere av germanske stammer fra Nord-Tyskland og Jylland som invaderte England mellom 400 og 600.

*Første side av «Beowulf»-kvadet
i et manuskript skrevet en gang
mellom 700 og 1000*

☞ Den engelske forfatteren J.R.R. Tolkien var sterkt inspirert av «Beowulf» da han skrev *Hobbiten* og *Ringenes herre*. Tolkien var professor i litteratur i Oxford og hadde studert kvadet nøye.

☞ Det finnes dessuten to moderne filmversjoner av Beowulf.

Innhold

☞ Handlingen i eposet er lagt til Danmark og Sverige i urnordisk tid. Uhyret Grendel herjer i riket til danskekongen Hrothgar. Hver natt hjem søker Grendel kongshallen og dreper kongens menn. Da drar helten Beowulf ut for å hjelpe Hrothgar. Han bekjemper først Grendel og deretter mor hans, som prøver å hevne sønnen.

☞ Seinere blir Beowulf konge i hjemlandet sitt, Gautland (kanskje dagens

Götaland i Sør-Sverige). Siste del av kvadet skildrer hvordan han drar ut sammen med mennene sine for å drepe en drake som ødelegger landet hans. Men det er bare én av mennene som tør å møte dra-

Beowulf i kamp med draken. Til høyre gravhaugen i Skalunda i Götaland der Beowulf skal være hauglagt

ken sammen med han. Beowulf greier å ta livet av draken, men blir selv drept. Han blir så hauglagt av mennene sine.

☞ Samfunnet som skildres i eposet, legger stor vekt på egenskaper som æresfølelse og mot. Kongens oppgave er å forsvare landet. Derfor trenger han menn som gjør krigstjeneste for han, og han lønner dem med våpen, rikdommer og land. Krikerne er høyt verdsatt i denne typen samfunn.

☞ Helten Beowulf er preget av en sterk skjebnetro. Han er overbevist om at det er skjebnen som bestemmer når han skal dø. Denne skjebnetroen er dypt forankret i germansk krigstradisjon. Vi finner den samme troen også i de norrøne helte-diktene og i islendingesagaene.

*Prakthjelm i jern og bronse
funnet i en svensk båtgrav fra
den tida da Beowulf levde*

Helte­dikt

☞ Alle stammer og nasjoner har sagn og myter som bekrefter hvem de er, hvor de kommer fra, og formidler tenkemåter og verdier som er viktige for dem.

☞ Dikt som bygger på slike sagn og myter fra ei heroisk fortid, kaller vi helte­dikt.

☞ Vi regner de to eposene til den greske dikteren Homer for den eldste helte­dikt­ningen i Europa. I «Iliaden» skildrer Homer kampen om Troja, mens «Odysse­en» handler om Odyssevs' farefulle hjem­reise fra Troja.

☞ Romerne har sitt nasjonalepos i «Æneiden», skrevet av dikteren Vergil. Eposet handler om helten Æneas, som flykter fra Troja og seinere blir stamfar til romerne.

☞ Fra og med 900-tallet blir mange euro­peiske helte­dikt skrevet ned. Samtidig blir de utvidet til omfattende helteepos etter mønster av sine antikke forbilder, med brede skildringer og tallrike parallellhandlinger.

☞ De mest kjente europeiske helte­diktene i tillegg til «Beowulf» er det franske «Rolandskvadet» fra 1000-tallet, det spanske helte­diktet om El Cid, som ble skapt rundt 1140, og «Nibelungen­epo­set» fra tidlig på 1200-tallet.

